

WŁOSKI

W TŁUMACZENIACH

Praktyczny kurs językowy

- wyjątkowy sposób nauki
- przejrzysty układ stron
- setki zdań i przystępne objaśnienia

KATARZYNA FOREMNIAK

GRAMATYKA

POZIOM ŚREDNIO ZAAWANSOWANY (B1/B2)

INDICE

	Od autorki	7
	Wymowa	9
Unità 1	Riscaldamento e ripasso	
	Rozgrzewka i powtórka	10
Unità 2	I gradi dell'aggettivo. Aggettivi irregolari	
	Stopniowanie przymiotników nieregularnych	14
Unità 3	I gradi dell'avverbio. Avverbi irregolari	
	Stopniowanie przysłówków nieregularnych	20
Unità 4	Trapassato prossimo	
	<i>Czas trapassato prossimo</i>	22
Unità 5	Futuro anteriore	
	<i>Czas futuro anteriore</i>	26
Unità 6	Condizionale composto (passato)	
	Tryb przypuszczający złożony (przeszły)	32
Unità 7	Passato remoto. Verbi regolari	
	<i>Czas passato remoto</i> . Czasowniki regularne	34
Unità 8	Passato remoto. Verbi irregolari 1	
	<i>Czas passato remoto</i> . Czasowniki nieregularne 1	38
Unità 9	Passato remoto. Verbi irregolari 2	
	<i>Czas passato remoto</i> . Czasowniki nieregularne 2	42
Unità 10	Passato remoto e passato prossimo	
	<i>Czasy passato remoto i passato prossimo</i>	46
Unità 11	Passato remoto, imperfetto e trapassato prossimo	
	<i>Czasy passato remoto, imperfetto i trapassato prossimo</i>	50
Unità 12	Varie funzioni di <i>che</i>	
	Różne funkcje <i>che</i>	54
Unità 13	Pronomi relativi 1	
	Zaimki względne 1	58
Unità 14	Pronomi relativi 2	
	Zaimki względne 2	62
Unità 15	Congiuntivo presente. Verbi regolari	
	Tryb <i>congiuntivo presente</i> . Czasowniki regularne	66
Unità 16	Congiuntivo presente. Verbi irregolari	
	Tryb <i>congiuntivo presente</i> . Czasowniki nieregularne	70
Unità 17	Congiuntivo e indicativo. Confronto 1	
	Tryb łączący i oznajmujący. Porównanie 1	74
Unità 18	Congiuntivo e indicativo. Confronto 2	
	Tryb łączący i oznajmujący. Porównanie 2	78

Unità 19	Congiuntivo passato Tryb <i>congiuntivo passato</i>	82
Unità 20	Congiuntivo imperfetto Tryb <i>congiuntivo imperfetto</i>	86
Unità 21	Congiuntivo imperfetto. Verbi irregolari Tryb <i>congiuntivo imperfetto</i> . Czasowniki nieregularne	90
Unità 22	Congiuntivo trapassato Tryb <i>congiuntivo trapassato</i>	94
Unità 23	Congiuntivo. Ripasso Tryb <i>congiuntivo</i> . Powtórka	98
Unità 24	Vari usi della particella <i>ne</i> 1 Różne użycia cząstki <i>ne</i> 1	102
Unità 25	Vari usi della particella <i>ne</i> 2 Różne użycia cząstki <i>ne</i> 2	106
Unità 26	Vari usi della particella <i>ci</i> 1 Różne użycia cząstki <i>ci</i> 1	110
Unità 27	Vari usi della particella <i>ci</i> 2 Różne użycia cząstki <i>ci</i> 2.....	114
Unità 28	<i>Ci</i> o <i>ne</i> ? Ripasso <i>Ci</i> czy <i>ne</i> ? Powtórka.....	118
Unità 29	Verbi pronominali 1 Czasowniki z zaimkami 1	122
Unità 30	Verbi pronominali 2 Czasowniki z zaimkami 2	126
Unità 31	Forma passiva 1 Strona bierna 1.....	130
Unità 32	Forma passiva 2 Strona bierna 2.....	134
Unità 33	Aggettivi e pronomi indefiniti Przymiotniki i zaimki nieokreślone.....	138
Unità 34	Preposizioni Przyimki.....	142
Unità 35	Locuzioni Wyrażenia	146
Unità 36	Ripasso Powtórzenie.....	150

Od autorki

Drogi Czytelniku,

książka, którą masz przed sobą, to trzecia część serii do nauki języka włoskiego *Włoski w tłumaczeniach. Gramatyka*. Możesz potraktować ją jako kontynuację części pierwszej i drugiej (w wielu miejscach znajdziesz odesłania do rozdziałów z poprzednich podręczników), ale również jako odrębny podręcznik na poziomie B1/B2. Niezależnie od tego, który sposób wybierzesz, chciałabym, żeby nauka była dla Ciebie radością – taką, jaką mnie sprawia używanie i słuchanie języka włoskiego.

Kurs *Włoski w tłumaczeniach. Gramatyka* możesz wykorzystać podczas samodzielnej pracy. Twoja nauka będzie polegać na ćwiczeniu gramatyki i słownictwa poprzez tłumaczenie zdań oraz na doskonaleniu wymowy i rozumienia ze słuchu dzięki kursowi audio z nagraniami. Treść podręcznika stanowią zdania przydatne w codziennej komunikacji, brzmiące naturalnie i używane przez Włochów, a także wskazówki w dymkach oraz zaznaczone pułapki językowe, które pomogą Ci uniknąć najczęściej popełnianych przez Polaków błędów. Układają się one w kurs, dzięki któremu opanujesz gramatykę i słownictwo języka włoskiego na poziomie B1/B2.

Struktura podręcznika i metoda nauki

Książka składa się z 36 rozdziałów. Jedno zagadnienie gramatyczne to zwykle jeden rozdział, jednak często łączą się one w serie poruszające ten sam, bardziej złożony temat, jak np. użycie trybu łączącego (*congiuntivo*). Twoje zadanie będzie polegało na tłumaczeniu zdań – ułożonych tak, by oprócz gramatyki poznawać też przydatne słownictwo. Na jeden rozdział przypada 36 przykładów: po lewej stronie znajdziesz ich wersję polską, po prawej zaś – włoską. Zakryj wybraną stronę i zmierz się samodzielnie z przykładem do przetłumaczenia. Pomocą będą Ci służyły wskazówki umieszczone zawsze z brzegu prawej strony (łatwo je zakryć, ale też łatwo odszukać w razie potrzeby). Znajdziesz tam tabele odmian czasowników, przestrogi przed typowymi błędami, odpowiedzi dotyczące kontekstów użycia, a także listy przydatnych wyrażen i ciekawostki społeczno-kulturalne.

Każdy przykład to odrębne zadanie tłumaczeniowe, łatwo więc możesz dzielić je na porcje – dostosowane do Twoich potrzeb, chęci i czasu. Taki układ treści zbiera zdania i wyrażenia najczęściej używane w życiu codziennym, bez konieczności układania ich w podręcznikowy, sztuczny dialog. Jeśli jednak uważnie będziesz śledzić treść książki, zauważysz, że ma ona swoich bohaterów, a poszczególne przykłady mogą układać się w historie.

Zwróć uwagę, że inaczej niż w częściach pierwszej i drugiej szyk zdania polskiego nie zawsze odpowiada włoskiemu. Wciąż pojawiają się jednak odpowiedzi w nawiasach kwadratowych, sugerujące dosłowną wersję zdania, jeśli znacząco różni się od polskiej.

Kurs audio MP3

Do podręcznika dołączony jest kurs audio (MP3) do pobrania. Dzięki nagraniom usłyszysz, jak brzmią zdania wypowiedziane przez rodzimego użytkownika języka. Instrukcję, jak pobrać kurs audio, znajdziesz na stronie 4. Z nagrań możesz korzystać w różny sposób. Mogą one towarzyszyć Ci w pracy

z podręcznikiem: usłyszysz zdania po polsku, a po chwili ich włoską wersję – masz zatem czas, by stawić czoła danemu zdaniu do przetłumaczenia. Możesz też słuchać ich bez zerkania do książki, by ćwiczyć rozumienie ze słuchu i oswajać się z melodią języka włoskiego. Przyda się do tego druga część kursu – zdania w wersji włoskiej, bez polskiego tłumaczenia.

Włoska wymowa różni się w zależności od regionu. Dobraliśmy lektorów tak, żebyś mógł zapoznać się z kilkoma odmianami języka. Część pierwszą przeczytał Stefano z Toskanii, drugą – Giuseppe z Sycylii, w części trzeciej usłyszysz Silvia z Lacjum.

Dla kogo jest ta książka?

Z podręcznika możesz korzystać podczas samodzielnej nauki – dzięki nagraniom poznasz prawidłową wymowę, a wskazówki towarzyszące zdaniom do przetłumaczenia pozwolą Ci zrozumieć i opanować zagadnienia gramatyczne. Książka jest również świetnym uzupełnieniem tradycyjnych kursów językowych, a także nauki w szkole lub na uniwersytecie. Uporządkowane tematy gramatyczne mogą przydać się uczniom do powtórek przed sprawdzianami i egzaminami (maturalnymi, ale też językowymi: CELI, CILS, PLIDA), a nauczycielom mogą być pomocne podczas planowania zajęć i opracowywania materiałów dydaktycznych. Wreszcie – *Włoski w tłumaczeniach. Gramatyka* to doskonała propozycja dla tych, którzy chcieliby przypomnieć sobie nieużywany od lat język.

Pamiętaj o systematyczności! Nauka nie musi trwać długo, nie musisz pobić rekordu w liczbie zdań przetłumaczonych za jednym razem, ale warto poświęcić na nią czas codziennie. Pamiętaj też, że nie chodzi o nauczenie się zaproponowanych zdań na pamięć – to przykłady skonstruowane tak, żeby przyswoić najważniejsze konstrukcje językowe, opanować przydatne wyrażenia i poznać melodię języka włoskiego.

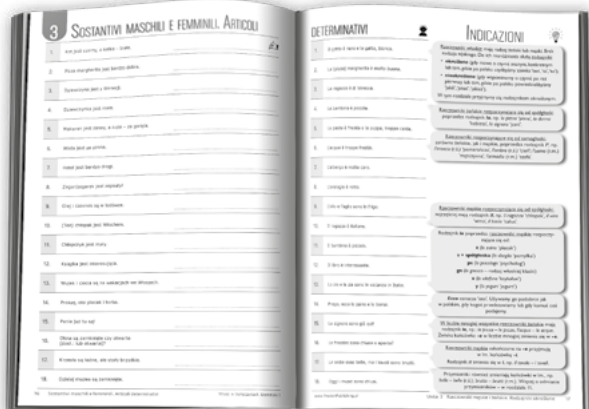
Powodzenia! In bocca al lupo!

Katarzyna Foremniak

Jak się uczyć?

przeczytaj
zdania

zapisz
tłumaczenie

zobacz
wskazówki

posłuchaj
wymowy

sprawdź
odpowiedzi

KUP KSIĄŻKĘ ►

1.	W 1492 roku Krzysztof Kolumb wyruszył z portu w Palos i po dwóch miesiącach dotarł do Ameryki.	
2.	Dante Alighieri rozpoczął pisanie <i>Boskiej Komedii</i> około 1304 roku.	
3.	Według legendy Wars i Sawa założyli miasto nad brzegami rzeki Wisły i nazwali je Warszawa.	
4.	Czerwony Kapturek dotarł do domu babci i zapukał do drzwi.	
5.	Mówił długo, starając się wyjaśnić całą sytuację, ale nikt mu nie uwierzył.	
6.	Krystyna otworzyła okno i krzyknęła na cały głos: „Stefanie! Pamiętaj, żeby kupić jarmuż!”.	
7.	Józef i Stefan wsiedli do pociągu, wypatrzyli dwa wolne miejsca i weszli do przedziału.	
8.	Stefan natychmiast zajął miejsce przy oknie; Józef spojrzał na niego obrażony i usiadł obok.	
9.	Gdy król zmarł, jego trzy córki odziedziczyły cały jego majątek [dosł.: wszystkie jego dobra].	
10.	Pamiętasz ten rok, gdy wyjechaliście nad morze ze Stefanem, a ja zostałem sam w domu?	
11.	Po studiach spełniłem swoje największe marzenie i spędziłem dwa miesiące w Stanach Zjednoczonych.	
12.	Jeśli dobrze pamiętam, tamtego lata spędziliśmy w Egipcie tylko kilka dni, ale udało nam się zobaczyć piramidy.	
13.	Wiesz, kto wynalazł telefon? Włoch Antonio Meucci czy Szkot Alexander Graham Bell?	
14.	Pamiętasz tamte wakacje, może dwadzieścia lat temu, gdy zabrałeś mnie pontonem na pełne [dosł.: wysokie] morze?	
15.	Tamtego dnia obudziliśmy się bardzo wcześnie, żeby obejrzeć wschód słońca / świt.	
16.	Flip i Flap spotkali się po raz pierwszy na planie filmu <i>Szczęśliwy pies</i> w 1921 roku.	
17.	Tak rozpoczęła się kariera duetu, która trwała przez ponad trzydzieści lat.	
18.	Krystyna podniosła wzrok, a gdy ich oczy się spotkały [dosł.: skrzyżowały], poczuła słodki dreszcz.	

1.	Nel 1492 Cristoforo Colombo partì dal porto di Palos e dopo due mesi arrivò in America.
2.	Dante Alighieri cominciò a scrivere la <i>Divina Commedia</i> intorno al 1304.
3.	Secondo la leggenda, Wars e Sawa fondarono una città sulle rive del fiume Vistola, e la chiamarono Warszawa.
4.	Cappuccetto Rosso arrivò a casa della nonna e bussò alla porta.
5.	Parlò a lungo cercando di spiegare tutta la situazione, ma nessuno gli credette.
6.	Cristina aprì la finestra e gridò/urlò a squarciagola: "Stefano! Ricordati di comprare il cavolo nero!".
7.	Giuseppe e Stefano salirono sul treno, adocchiarono due posti liberi ed entrarono nello scompartimento.
8.	Stefano occupò subito il posto vicino al finestrino; Giuseppe lo guardò risentito e si sedette accanto.
9.	Quando il re morì, le sue tre figlie ereditarono tutti i suoi beni.
10.	Ricordi quell'anno quando partiste per il mare con Stefano e io restai solo a casa?
11.	Dopo gli studi universitari, realizzai il mio sogno più grande e passai due mesi negli Stati Uniti.
12.	Se ricordo bene, quell'estate passammo in Egitto solo pochi giorni, ma riuscimmo a vedere le piramidi.
13.	Sai chi inventò il telefono? L'italiano Antonio Meucci o lo scozzese Alexander Graham Bell?
14.	Ricordi quelle vacanze, forse vent'anni fa, quando mi portasti in alto mare con il gommone?
15.	Quel giorno ci svegliammo molto presto per guardare l'alba.
16.	Stanlio e Ollio si incontrarono per la prima volta sul set del film <i>Cane fortunato</i> nel 1921.
17.	Così cominciò la carriera del duo che durò per oltre trent'anni.
18.	Cristina alzò lo sguardo e quando i loro occhi si incrociarono sentì un dolce brivido.

Czas *passato remoto*, dosł. przeszły odległy, oznacza czynność zakończoną i służy do opowiadania o wydarzeniach z przeszłości – tych, które są historycznie dawne albo odległe dla nas, z psychologicznego punktu widzenia, bo nie mają już wpływu na teraźniejszość.

Czasowniki regularne w *passato remoto* odmieniają się według trzech koniugacji.

-are, np. *and-are* 'iść, jechać'

<i>and-ai</i> 'poszedłem, poszłam'	<i>and-ammo</i> 'poszliśmy, poszłyśmy'
<i>and-asti</i> 'poszedłeś, poszłaś'	<i>and-aste</i> 'poszliście, poszłyście'
<i>and-ò</i> 'poszedł, poszła'	<i>and-arono</i> 'poszli, poszły'

-ere, np. *ricev-ere* 'otrzymać'

<i>ricev-ei</i> lub <i>ricev-etti</i> 'otrzymałem, otrzymałam'	<i>ricev-emmo</i> 'otrzymaliśmy, otrzymałyśmy'
<i>recev-esti</i> 'otrzymałeś, otrzymałaś'	<i>ricev-este</i> 'otrzymaliście, otrzymałyście'
<i>ricev-é</i> lub <i>ricev-ette</i> 'otrzymał, otrzymała'	<i>ricev-erono</i> lub <i>ricev-ettero</i> 'otrzymali, otrzymały'

-ire, np. *fin-ire* 'kończyć'

<i>fin-ii</i> 'skończyłem, skończyłam'	<i>fin-immo</i> 'skończyliśmy, skończyłyśmy'
<i>fin-isti</i> 'skończyłeś, skończyłaś'	<i>fin-iste</i> 'skończyliście, skończyłyście'
<i>fin-ì</i> 'skończył, skończyła'	<i>fin-irono</i> 'skończyli, skończyły'

Zwróć uwagę na:

- formy 3. os. lp. – są akcentowane na ostatnią sylabę i zaznaczamy w nich akcent graficzny (*and-ò, ricev-é, fin-ì*);
- formy II koniugacji – w I. i 3. os. lp. oraz w 3. os. lm. możliwe są formy oboczne (*ricevei/riceveti, ricevél/ricevette*);
- formy I. os. lp. III koniugacji – mają podwójne **-ii** (*fin-ii*).

Formy *passato remoto* czasowników zwrotnych rozpoczynają się od zaimka, tak jak formy osobowe w innych czasach, np.

alzarsi 'wstawać'

<i>mi</i> alzai	<i>ci</i> alzammo
<i>ti</i> alzasti	<i>vi</i> alzaste
<i>si</i> alzò	<i>si</i> alzarono

CZAS *PASSATO REMOTO*. CZASOWNIKI REGULARNE

19.	- Dlaczego nie jesz? – zapytała Krystyna. - Od dziś jestem na diecie – wyjaśnił Stefan.	
20.	Wilhelm Tell policzył do dziesięciu. Skoncentrował się i trafił strzałą jabłko ustawione na głowie swojego syna.	
21.	Józef z gracją przeskoczył kałużę i wpadł na piękną blondynkę o błękitnych oczach.	
22.	Zaczerwienił się jak pomidor [dosł.: papryka] i wymamrotał: „Przepraszam (panią)”.	
23.	Tamtej jesieni Józef wysłał setki wiadomości do pięknej nieznajomej, ale nie otrzymał żadnej odpowiedzi.	
24.	Fabian spojrzał na zegarek. – Muszę natychmiast wstać – pomyślał i znowu zasnął.	
25.	Dziadkowie kupili swój pierwszy samochód w latach pięćdziesiątych.	
26.	Zakochaliśmy się od pierwszego wejrzenia i spędziliśmy razem przepiękne wakacje, ale potem rozstaliśmy się i historia się zakończyła.	
27.	Tamtego ranka Stefan musiał wrócić do domu, żeby uratować Krystynę przed pajakiem.	
28.	Wszedłem do pokoju i zatrzymałem się; musiałem przywyknąć do ciemności, żeby iść dalej.	
29.	Po długich godzinach oczekiwania na lotnisku wsiedliśmy do samolotu i mogliśmy w końcu wyruszyć w naszą podróż poślubną.	
30.	Józef obudził się o drugiej w nocy, poszedł boso do kuchni, żeby napić się (trochę) wody, i na nieszczęście znalazł słoik z ciasteczkami.	
31.	- Krysiu, masz wolną godzinę dziś po południu? – zapytał Stefan. - Dlaczego? – zaciekała się Krystyna.	
32.	Galileusz zmarł rok przed narodzinami Newtona.	
33.	Józef nie zawiązał dobrze tenisówek i potknął się o sznurówki.	
34.	Pamiętam, że tamtej nocy kłóciliśmy się do późna, a potem źle spałam.	
35.	Małżeństwo Henryka VIII z Katarzyną Aragońską trwało osiemnaście lat; w 1533 roku król poślubił Annę Boleyn.	
36.	Orfeusz zapomniał (o) obietnicy, odwrócił się, żeby spojrzeć na swoją żonę, ale w tej samej chwili piękna Eurydyka znikła.	

19.	– Perché non mangi? – domandò Cristina. – Da oggi sono a dieta – spiegò Stefano.
20.	Guglielmo Tell contò fino a dieci. Si concentrò e colpì con una freccia la mela posta sulla testa di suo figlio.
21.	Giuseppe saltò con grazia una pozzanghera e si imbatté in una bella bionda con gli occhi azzurri.
22.	Arrossì come un peperone e borbottò: "Mi scusi".
23.	Quell'autunno Giuseppe mandò centinaia di messaggi alla bella sconosciuta, ma non ricevette nessuna risposta.
24.	Fabio guardò l'orologio. "Devo alzarmi subito", pensò, e si addormentò di nuovo.
25.	I nonni comprarono la loro prima macchina negli anni cinquanta.
26.	Ci innamorammo a prima vista e passammo insieme delle bellissime vacanze, ma poi ci lasciammo e la storia finì.
27.	Quella mattina Stefano dovette tornare a casa per salvare Cristina dal ragno.
28.	Entrai nella camera e mi fermai; dovetti abituarmi / mi dovetti abituare al buio per andare avanti.
29.	Dopo lunghe ore di attesa in aeroporto, salimmo sull'aereo e finalmente potemmo partire per il nostro viaggio di nozze.
30.	Giuseppe si svegliò alle due di notte, andò scalzo in cucina per bere un po' d'acqua e, per sfortuna, trovò il barattolo con i biscotti.
31.	"Cri/Cris, hai un'oretta libera oggi pomeriggio?", domandò Stefano. "Perché?", si incuriosì Cristina.
32.	Galileo Galilei morì un anno prima della nascita di Newton.
33.	Giuseppe non allacciò bene le scarpe da ginnastica e inciampò nei lacci.
34.	Ricordo che quella notte litigammo fino a tardi e poi dormii male.
35.	Il matrimonio di Enrico VIII con Caterina d'Aragona durò diciotto anni; nel 1533 il re sposò Anna Bolena.
36.	Orfeo dimenticò la promessa e si voltò per guardare sua moglie, ma in quello stesso istante la bella Euridice svanì.

Użycie czasu *passato remoto* jest zróżnicowane regionalnie. Na południu Włoch usłyszymy go znacznie częściej niż na północy, również w kontekstach dotyczących bliskiej przeszłości. Pojawi się zatem w miejscu *passato prossimo*, np. *Ieri sera **andammo** al cinema* 'Wczoraj wieczorem poszliśmy do kina'. Na północy i w ogólnej odmianie języka włoskiego *passato remoto* stosowany jest najczęściej:

- w prozie – w tym czasie opowiada narrator w większości włoskich powieści, *passato remoto* odnajdziemy też w didaskaliach dialogów, np. – *Perché bevi?* – **domandò** il Piccolo Principe.
– *Per dimenticare* – **confessò** l'ubriacone.
' – Dlaczego pijesz? – spytał Mały Książę.
– Żeby zapomnieć – wyznał pijak'.
- gdy mówimy o wydarzeniach historycznych lub legendarnych, o faktach z biografii nieżyjących już osób, np. *Romolo **fondò** la città di Roma* 'Romulus założył miasto Rzym'; *Marco Polo **mori** l'8 gennaio 1324 a Venezia* 'Marco Polo zmarł 8 stycznia 1324 roku w Wenecji'.
- gdy wspominamy odległą przeszłość (dawne czasy, ale też zdarzenia subiektywnie odległe, bo niemające już wpływu na nasze życie), np. *Quell'estate **partii** per le vacanze senza Giuseppe* 'Tamtego lata wyjechałem/wyjechałam na wakacje bez Józefa'.

Dwa z czasowników modalnych mają odmianę regularną – odmieniają się tak jak inne czasowniki drugiej koniugacji.

dovere 'musieć'

<i>io dovetti</i>	<i>noi dovemmo</i>
<i>tu dovesti</i>	<i>voi doveste</i>
<i>lui/lei dovette</i>	<i>loro dovettero</i>

Formy oboczne 1. i 3. os. lp. (*dovei* i *dové*) oraz forma 3. os. lm. *doverono* są bardzo rzadko używane.

potere 'móc'

<i>io potei</i>	<i>noi potemmo</i>
<i>tu potesti</i>	<i>voi poteste</i>
<i>lui/lei poté</i>	<i>loro poterono</i>

Inaczej w odmianie czasownika *potere* – tu przeważają formy krótsze, a wersje oboczne *potetti*, *potette* i *potettero* występują bardzo rzadko.

Czasowniki *volere* i *sapere* odmieniają się nieregularnie, ich formy w *passato remoto* znajdziesz w rozdziale 9.

Zwróć uwagę na sposób wydzielania dialogów. Po włosku częstsze będą cudzysłowy niż myślniki. Więcej o interpunkcji – w czwartej części serii *Włoski w tłumaczeniach. Gramatyka*.

1.	Ta ap(li)ka(cja) będzie działała z jakimkolwiek/każdym smartfonem. Jest bardzo wygodna.	
2.	Krystyna jest przekonana, że nawet przeciętna kobieta, jeśli (jest) dobrze ubrana i umalowana, może stać się Marilyn Monroe.	
3.	Nie rozumiem, dlaczego to krzesło tak dużo kosztuje. Wygląda jak zwykły mebel [dosł.: wydaje się zwykłym meblem].	
4.	Zrobiłbym wszystko [dosł.: jakąkolwiek rzecz], żeby móc być teraz z wami.	
5.	Możecie zacząć o każdej [dosł.: jakiegokolwiek] porze. Wszystko jest gotowe.	
6.	Pójdę za tobą w każdy zakątek świata. Ty jesteś moim domem.	
7.	Józef jest tradycjonalistą. Woli swój notes od komputera, bo może go użyć w dowolnym miejscu i czasie.	
8.	Jakikolwiek prezent, jeśli wybrany z sercem, będzie zawsze miły / mile widziany.	
9.	To był przeciętny mężczyzna, średniego wzrostu, o ciemnych włosach, bez znaków szczególnych.	
10.	Jakikolwiek miałyby [dosł.: mógłby] być wynik naszego eksperymentu, warto to zrobić.	
11.	Twoja reakcja była zbyt agresywna, jakikolwiek był jej powód.	
12.	Nasza organizacja pomaga wszystkim potrzebującym, jakakolwiek jest ich narodowość.	
13.	Możesz sobie wziąć ten katalog albo dać go komukolwiek. Już go nie potrzebuję.	
14.	Każdy ma prawo wyrazić swoje zdanie.	
15.	Ktokolwiek przyjdzie, nie ma mnie w domu.	
16.	Podejdź tu do mnie, kimkolwiek jesteś.	
17.	Zatrudnię go, kimkolwiek jest. Wystarczy, żeby umiał czytać i pisać.	
18.	Nie chcę być z kimkolwiek. Zaczekam na mojego księcia z bajki [dosł.: błękitnego księcia].	

1.	Questa app(licazione) funzionerà con qualsiasi smartphone. È molto comoda.
2.	Cristina è convinta che anche una donna qualsiasi/qualunque, se ben vestita e truccata, possa diventare una Marilyn Monroe.
3.	Non capisco perché questa sedia costi così tanto. Sembra un mobile qualsiasi/qualunque.
4.	Farei qualsiasi/qualunque cosa per poter stare ora con voi.
5.	Potete cominciare a qualsiasi/qualunque ora. È tutto pronto.
6.	Ti seguirò in qualsiasi/qualunque parte del mondo. La mia casa sei tu.
7.	Giuseppe è un tradizionalista. Preferisce il suo taccuino al computer perché lo può usare in qualsiasi luogo e momento.
8.	Qualsiasi/qualunque regalo, se scelto con il cuore, sarà sempre gradito.
9.	Era un uomo qualsiasi/qualunque, di media altezza, con i capelli scuri, senza segni particolari.
10.	Qualunque/Qualsiasi possa essere il risultato del nostro esperimento, vale la pena farlo.
11.	La tua reazione era troppo aggressiva, qualunque ne fosse il motivo.
12.	La nostra organizzazione aiuta tutti i bisognosi, qualunque sia la loro nazionalità.
13.	Puoi prendere questo catalogo o darlo a chiunque. Non ne ho più bisogno.
14.	Chiunque/Ognuno ha il diritto di esprimere la propria opinione.
15.	Chiunque venga, io non sono in casa.
16.	Vieni qui da me, chiunque tu sia.
17.	Lo assumo chiunque sia. Basta che sappia leggere e scrivere.
18.	Non voglio stare con chiunque. Aspetterò il mio principe azzurro.

O zaimkach i przymiotnikach nieokreślonych mówiliśmy już w drugiej części serii *Włoski w tłumaczeniach*.

Gramatyka. W tym rozdziale zajmiemy się kolejnymi, również tymi, po których wystąpi *congiuntivo*.

Polska i włoska terminologia różnie opisują zaimki.

W języku włoskim występuje podział na przymiotniki (przed rzeczownikami) i zaimki (samodzielne) – w polszczyźnie w obu kontekstach mówimy o zaimkach.

Qualsiasi i qualunque to przymiotniki – są synonimami i w większości kontekstów można je stosować wymiennie. Mają tylko liczbę *pojedynczą*. W zależności od pozycji w zdaniu mogą oznaczać:

- ‘jakikolwiek, którykolwiek’, ale też ‘każdy, wszelki, dowolny’ – jeśli stoją przed rzeczownikiem, np. *a qualsiasi/qualunque costo* ‘za każdą/wszelką cenę’; *va bene qualsiasi/qualunque giorno* ‘odpowiada mi jakikolwiek/każdy dzień’;
- ‘przeciętny, zwyczajny’ (w znaczeniu pejoratywnym – ‘niczym szczególnym się niewyróżniający’) – gdy postawimy je po rzeczowniku, np. *un uomo qualsiasi* ‘przeciętny, zwykły człowiek’; *è un medico qualsiasi* ‘to przeciętny lekarz’.

Obie formy mogą wprowadzać zdanie względne w *congiuntivo*, np. **Qualsiasi/Qualunque cosa ti serve**, *dimmi* ‘Jakakolwiek rzecz byłaby ci potrzebna, powiedz mi’. Jeśli bezpośrednio po zaimku stoi forma **sia** (*congiuntivo presente* od *essere*), lepiej stosować *qualunque*. Unikamy wtedy powtarzania jednakowych sylab (co we włoskim uznawane jest za niezręczność stylistyczną), np. **Qualunque sia** [nie *qualsiasi-sia*] *la tua decisione, ti aiuto* ‘Jakakolwiek byłaby twoja decyzja, pomogę ci’.

Chiunque to zaimek, który pojawi się w podobnych kontekstach jak przymiotniki **qualunque** i **qualsiasi**, ale odnosi się tylko do osób i jako zaimek nie potrzebuje rzeczownika (podobnie jak **chi**). Można go opisowo wyjaśnić jako **qualunque/qualsiasi persona**, czyli ‘jakakolwiek osoba; ktokolwiek’, ale też ‘każdy’, np.

Chiunque *voglio aggiungere qualcosa, parli* ‘Ktokolwiek chciałby coś dodać, niech mówi’; **Chiunque** *può cucinarlo* ‘Każdy może to ugotować’. Po **chiunque** może wystąpić:

- tryb oznajmujący – **Chiunque può** *venire* ‘Każdy może przyjść’ → wszyscy, nieokreślona zbiorowość; **chiunque** jest w tym znaczeniu zbliżone do **ognuno**;
- tryb łączący – *Dillo a chiunque te lo chiedo* ‘Powiedz to każdemu, kto cię o to zapyta’ → jakaś nieokreślona osoba; jeśli znajdzie się ktoś, kto zapyta, powiedz mu to.

Chiunque, inaczej niż polski zaimek ‘ktokolwiek’, umożliwia rozróżnienie rodzaju – może łączyć się zarówno z r.m., jak i r.ż. Powiemy **chiunque di voi sia stato** ‘ktokolwiek z was był’, ale też **chiunque di voi sia stata** ‘którkolwiek z was była’, dosł. ‘ktokolwiek z was była’.

PRZYMIOTNIKI I ZAIMKI NIEOKREŚLONE

19.	Pójdę, dokądkolwiek zapragniesz/zechcesz.	
20.	Nie mam szczególnych upodobań. We Włoszech morze jest wszędzie [dosł.: gdziekolwiek] przepiękne.	
21.	Widziałeś moje okulary przeciwsłoneczne, Stefanie? Szukałam wszędzie i nie mogę ich znaleźć [dosł.: nie znajduję ich].	
22.	Te tabletki od bólu gardła są bardzo skuteczne i wszędzie dostępne.	
23.	Fabian, dokądkolwiek jedzie, zabiera ze sobą małą poduszkę.	
24.	Niestety, nie mogę przyjść, (ale) tak czy inaczej bardzo wam dziękuję za zaproszenie.	
25.	Leje jak z cebra i jest zimno jak w psiarni [dosł.: zimno pies], ale tak czy siak muszę wyjść z domu.	
26.	Przepraszam, muszę już uciekać. W każdym razie spotkamy się wszyscy wieczorem.	
27.	Jakkolwiek się ubrała, wyglądała zawsze jak księżniczka [dosł.: wydawała się zawsze księżniczką].	
28.	Jakkolwiek się ubierze, wygląda jak bogini.	
29.	Jest tu ktoś, kto / jakiś gość, który chce z tobą rozmawiać.	
30.	Wczoraj poznałem narzeczonego Marii – niejakiego Fabiana.	
31.	Nie spodziewałam się aż takiego prezentu od Józefa. Od dawna już marzyłam o takiej designerskiej kawiarni!	
32.	Jaka matka, taka córka. Obie jesteście wiecznie niezadowolone. Jestem już tym zmęczony.	
33.	A ten ciągle dzwoni i dzwoni! [dosł.: A tamten taki nie przestaje dzwonić!]	
34.	Musisz uzupełnić ten formularz danymi z dowodu osobistego. Wydany przez tego i tego, data i miejsce wydania...	
35.	Nie mogę tolerować takiego zachowania! Żarty się skończyły [dosł.: Skończone żarty].	
36.	Włoski jest tak (bardzo) interesujący, że nie możesz przestać się go uczyć? Może jeszcze rozdziałik?	

19.	Andrò dovunque tu desideri/voglia.
20.	Non ho particolari preferenze. In Italia il mare è bellissimo (d)ovunque.
21.	Hai visto i miei occhiali da sole, Stefano? Ho cercato (d)ovunque/dappertutto e non li trovo.
22.	Queste pasticche per il mal di gola sono molto efficaci e reperibili (d)ovunque.
23.	Fabio, (d)ovunque vada, prende con sé un piccolo cuscino.
24.	Purtroppo non posso venire, comunque vi ringrazio tanto per l'invito.
25.	Piove a dirotto e fa un freddo cane, ma devo comunque uscire di casa.
26.	Scusate, devo già scappare. Comunque, ci vediamo tutti stasera.
27.	Comunque si vestisse, sembrava sempre una principessa.
28.	Comunque si vesta, sembra una dea.
29.	C'è qui un tale che vuole parlare con te.
30.	Ieri ho conosciuto il fidanzato di Maria, un tale Fabio.
31.	Non mi aspettavo un tale regalo da Giuseppe. Da tanto tempo sognavo una tale caffettiera di design!
32.	Tale madre, tale figlia. Tutt'e due siete sempre scontente. Ne sono già/ormai stanco.
33.	E quel tale non smette di telefonare!
34.	Devi compilare questo modulo con i dati della carta d'identità. Rilasciata dal tal dei tali, data e luogo di rilascio...
35.	Non posso tollerare un tale comportamento! Finiti gli scherzi. / Fine degli scherzi.
36.	L'italiano è talmente interessante che non riesci a smettere di studiarlo? Forse ancora un capitoletto?

Pokrewny znaczeniowo do omówionych zaimków jest przysłówek **dovunque** i jego literacka wersja – **ovunque**. Oba tłumaczymy jako 'gdziekolwiek; dokądkolwiek', np. **(D)ovunque tu vada, vengo con te** 'Dokądkolwiek idziesz, pójde z tobą'. Najczęściej spotkamy je jako przysłówki wprowadzające zdanie względne w congiuntivo.

W języku potocznym **dovunque** często używane jest również jako synonim **dappertutto** 'wszędzie', np. *Le zanzare si trovavano **dovunque/dappertutto*** 'Komary były, dosł. znajdowały się, wszędzie'.

Podobne budowę i znaczenie ma też przysłówek **comunque** 'w każdym razie; tak czy inaczej; niemniej', np. **Comunque, io devo essere presente** 'Tak czy inaczej ja muszę być obecny'; *Capisco che eri occupato, **comunque** potevi almeno chiamare* 'Rozumiem, że byłeś zajęty, niemniej mogłeś chociaż zadzwonić'. **Comunque** może też – jako spójnik – wprowadzać zdanie w *congiuntivo*. Przyjmuje wtedy znaczenie 'jakkolwiek', np. **Comunque vadano le cose, rimango con te** 'Jakkolwiek ułożą się sprawy, zostanę z tobą'.

Po *comunque* musimy użyć *congiuntivo imperfetto* (*si vestisse*), bo dalej stoi czasownik przeszły (*sembrava*). W ten sposób zaznaczymy, że oba stany (bycie ubranym i sprawianie wrażenia księżniczki) są równoległe w czasie.

Tale 'jakiś, pewien, niejaki' może stać przed rzeczownikiem, np. *Mi ha chiesto di te un **tale** signor Verdi* 'Pytał mnie o ciebie jakiś pan Verdi', ale też samodzielnie, poprzedzony rodzajnikiem, w znaczeniu 'jakiś/pewien ktoś', np. *Un **tale** ha chiesto di te* 'Jakiś (gość) pytał o ciebie'. **Tale** może też być zaimkiem wskazującym 'taki; tego rodzaju', np. ***Tali** consigli non mi aiutano* 'Takie rady mi nie pomagają'. W lp. może wystąpić z rodzajnikiem lub bez niego:

- bez rodzajnika nawiązuje do wcześniejszego elementu zdania (podobnie jak **questo**), np. *A **tale** argomento non sapevo rispondere* 'Na taki argument nie potrafiłem odpowiedzieć';
- z rodzajnikiem nieokreślonym oznacza 'tak wielki/intensywny/zaskakujący; aż taki', np. *Non mi aspettavo **una tale** risposta* 'Nie spodziewałem się takiej odpowiedzi'.

Warto odnotować wyrażenia:

tale quale 'taki sam jak; identyczny', np. *È **tale quale** suo padre* 'Jest taki sam jak jego ojciec';

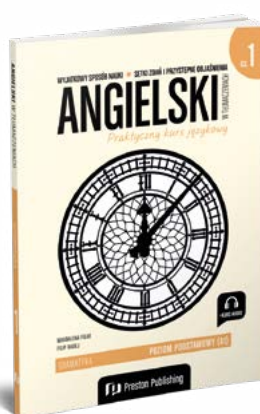
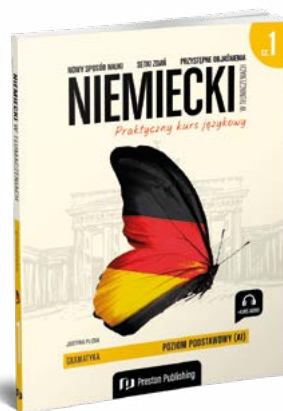
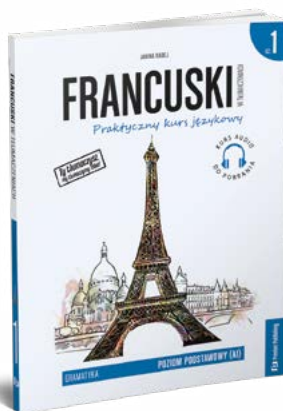
tale... tale... 'jaki..., taki...', np. ***Tale** padre, **tale** figlio* 'Jaki ojciec, taki syn';

il tal dei tali 'taki to a taki', np. *Se ti manda **il tal dei tali**, non ti farà problemi* 'Jeśli przysyła cię taki to a taki, nie będzie ci robił problemów'.

Pamiętaj o przysłówku **talmente** 'tak bardzo', np. *Ero **talmente** stanca che mi sono subito addormentata* 'Byłam tak bardzo zmęczona, że od razu zasnąłam'.

Sprawdź!

Wyjątkowe podręczniki, które pozwolą Ci szybko i z łatwością opanować języki obce.

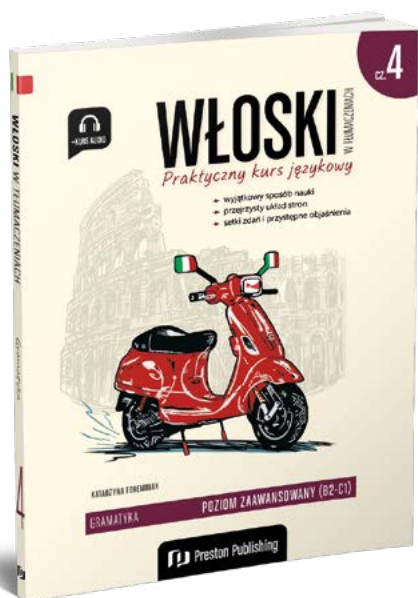

 Preston Publishing

www.prestonpublishing.pl

Wejdź na wyższy poziom

Zamów część czwartą!

Zawiera zagadnienia takie jak:

- okresy warunkowe
- następstwo czasów i mowa zależna
- kolejne użycia *congiuntivo*
- formy nieosobowe z zaimkiem *si*
- włoska interpunkcja

Tej oraz innych książek językowych szukaj
w księgarni internetowej wydawnictwa:
www.prestonpublishing.pl

WŁOSKI

W TŁUMACZENIACH

Gramatyka }

Chcesz podszkolić swój włoski i opanować język na poziomie średnio zaawansowanym (B1/B2)? Jeżeli tak, podręcznik, który właśnie trzymasz w rękach, jest doskonałym wyborem.

To książka wymarzona dla samouków. Może również stać się uzupełnieniem tradycyjnych kursów językowych, nauki w szkole lub na uniwersytecie. Uczniom pomoże przygotować się do egzaminów, a nauczycielom ułatwi opracowanie materiałów na zajęcia.

- ➔ **setki zdań i wyrażeń przydatnych na co dzień**, opracowanych według zagadnień gramatycznych, ułatwią Ci zapamiętanie najważniejszych konstrukcji językowych i słownictwa
- ➔ **przystępne objaśnienia gramatyczne oraz wskazówki w języku polskim** pozwolą Ci szybko zrozumieć i przyswoić wiedzę
- ➔ **ponad 7-godzinny kurs audio MP3** pomoże Ci ćwiczyć wymowę i ułatwi prawidłowe konstruowanie zdań
- ➔ **jasny, nowatorski i logiczny układ stron** zmotywują Cię do systematycznej nauki oraz sprawi, że będzie ona przyjemna

Włoski w tłumaczeniach w sposób łatwy i przejrzysty przedstawia podstawy gramatyki oraz bogate repertorium leksykalne i frazeologiczne. Początkujący – ale również ten, kto już opanował język włoski – znajdzie na tych stronach przydatny i interesujący przegląd zagadnień gramatycznych opracowanych dla Polaków, a także bardzo szeroki zasób aktualnych i używanych na co dzień wyrażeń, niezbędnych do zagłębienia się w *mare magnum* języka obcego.

Laura Quercioli Mincer (Università di Genova)

Jedyne takie książki na rynku!

Książki z serii „w tłumaczeniach” do nauki innych języków w wersji drukowanej i elektronicznej zamówisz na stronie www.prestonpublishing.pl.

 Preston Publishing

www.prestonpublishing.pl

OBSERWUJ NAS

